

Солтис Олександр

студент

ДВНЗ «Тернопільський коледж харчових технологій і торгівлі»

ВИЗНАЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В СЕРЕДОВИЩІ ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІН

Чітко визнавши орієнтир на входження в європейський освітній простір, Україна здійснює модернізацію освітньої діяльності у контексті європейських вимог, предметно працюючи над практикою приєднання до Болонського процесу.

Поняття якості освіти в останні роки все міцніше вкорінюється у лексиці не лише освітян і вчених, а й політиків та державних управлінців, при цьому вона розглядається ними, перш за все, як основа конкурентоспроможності країни, її політичної та економічної незалежності.

Реформування освітньої галузі, осмислення її нової ролі, актуалізація понять стандарту та якості освіти має вказувати на пульс часу, випереджати майбутнє та долати розрив між старим і новим [1, с.135].

Проблема якості освіти, її ефективного функціонування завжди була предметом наукового та практичного інтересу педагогів. В умовах модернізації української освіти вона набуває особливого значення.

В науковій літературі поняття «якість освіти» є досить широким, багатозначним та складним для інтерпретації.

Поняття «якість освіти» є одним з базових у вітчизняних та міжнародних нормативних документах, які регламентують функціонування сфери освіти – у Державній національній програмі «Освіта» (Україна XXI століття), Національній доктрині розвитку освіти, Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року; Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту»; документах пов'язаних з упровадженням Болонської системи тощо.

У Законі України «Про вищу освіту» якість вищої освіти визначається як «рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти» «якість освітньої діяльності – рівень організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань» [4].

У Законі України «Про освіту» вказано, що якість освіти – це відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг [5].

Якість освіти – це сукупність властивостей і характеристик освітнього процесу, які надають їм здатність задовольняти освітні потреби споживачів освітніх послуг. При цьому підкреслюється важливість оцінки досягнутої якості усіма споживачами освітніх послуг – як безпосередніх (студент, слухач), так і опосередкованих (роботодавець, держава, громада, суспільство).

У широкому сенсі якість освіти розуміють як збалансовану відповідність процесу, результату і самої освітньої системи меті, потребам і соціальним нормам (стандартам) освіти; у вузькому розумінні – перелік вимог до особистості, освітнього середовища й системи освіти, яка реалізує їх на певних етапах навчання людини, якому відповідає певна сукупність показників.

М. Кісіль зазначає, що якість освіти – це низка системно-соціальних якостей і характеристик, які визначають відповідність системи освіти прийнятим вимогам, соціальним нормам, державним освітнім стандартам. Систему якості освіти автор подає як сукупність організаційної структури, методик, процесів і ресурсів, необхідних для здійснення управління якістю [2, с. 86].

На думку А. Субетто, «якість результату освіти – це якість особистості, що фіксується через категорії культури особистості, соціальногромадянську зрілість, рівень знань, умінь, творчих здібностей та мотивованість ... Якість процесу освіти є сукупністю якостей освітнього процесу, організованого в тій чи іншій освітній системі, що зумовлюють пристосування до реалізації основної мети з формування особистості» [7].

М. Поташник пропонує розглядати «якість освіти» як співвідношення мети та результату, при тому, що мета-результат задані лише операційно та спрогнозовані у зоні потенційного розвитку учня. Вчений описує ті результати освіти, які можна зафіксувати у навчальному закладі (тією чи іншою мірою): знання, вміння, навички, показники особистісного розвитку, негативні наслідки освіти, зміни професійної компетентності вчителя, втрата позитивного іміджу навчального закладу тощо. Автор наголошує, що об'єктами вивчення результатів якості освіти можуть бути діти, вчителі, школа. Кожен з цих об'єктів повинен бути забезпечений власними параметрами (критеріями), методами і механізмами вимірів, на основі яких і отримується різний результат. Окрім того, такі результати не об'єднуються і не співвідносяться одне з одним. Наявність цих результатів не є підставою для управління якістю освіти: аналіз результатів здійснюється на основі зіставлення їх з операційно заданими цілями. Науковець зазначає, що спільним для якості освіти на різних рівнях управління є створення оптимальних умов (кадрових, науково-методичних, матеріальних, фінансових, нормативно-правових, санітарно-гігієнічних тощо) для повноцінного функціонування та постійного розвитку освітньої системи і навчального закладу, що суттєво впливає на якість освіти [3, с. 35].

Отже, можемо зробити висновок, що освіта, здобута студентом (учнем), визнається якісною, якщо її результати відповідають операціонально-заданим цілям і спрогнозовані в зоні найближчого розвитку. Якість освіти обумовлюється сукупністю показників, що характеризують різні аспекти навчальної діяльності: зміст освіти, форми і методи навчання, матеріально-технічна база, кадровий склад, управління якістю освіти. Якість освіти варто розглядати як узагальнений показник розвитку суспільства у певному часовому вимірі, у динаміці тих змін, що характеризують поступ держави в контексті світових тенденцій.

Список використаних джерел

1. Гришко О.В. Основні підходи до визначення поняття «якість освіти». Актуальні проблеми державного управління. 2018. № 2. С. 135–141.
2. Кісіль М.В. Оцінка якості вищої освіти. Вища освіта України. 2009. № 14. С. 82–87.
3. Поташник М.М. Состояние, проблема, современные требования: пособие в помощь авторам диссертаций по управлению в сфере образования / М.М. Поташник, А.М. Моисеев. М.: Новая шк., 1998.
4. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 року № 1556-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 12.03.2021)
5. Про освіту: Закон України від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 3.03.2021)
6. Сігаєва Л.Є. Сучасні підходи до якості освіти: теоретичний аспект. Професійна освіта: методологія, теорія та технології. 2016. Вип. 4. С. 213–229
7. Субетто А.И. Технологии сбора и обработки информации в процессе мониторинга качества образования. М.: ИЦПКПС. 2000. С.50